

- בספר יצירה לאברהם אבינו מחלק את חדשי השנה לפי כוחות האדם, למשל- דיבור לניסן, הרהור באייר, הילוך בסיון, וחודש אב התייחד לחוש השמיעה, ובגר"א מבאר את השייכות של השמיעה לחודש אב בזה שמצאנו בחודש אב ששמעו בני"י לקולם של המרגלים, וזה היה גילוי של כח השמיעה שבחודש זה.
- איתא בגמ' (פסחים טז.) "קא משמע לן דראש חדש איקרי מועד, כדאביי, דאמר אביי- תמוז דהאי שתא מלויי מליוה דכתיב (איכה א) קרא עלי מועד לשבר בחורי", שלא כדרך הטבע היה לאב שני ימי ר"ח באותה שנה ששלחו את המרגלים, בכדי שיגיעו חזרה בט' אב, והמטרה היא שאז יתברר לכאן או לכאן, או יו"ט כיוה"כ כמובא במדרש (ילקוט סוף פר' פנחס שקבלת הלוחות היתה צריכה להיות בעיקרון בי"ז בתמוז, והוא היה נחשב לר"ה- יום בריאת האדם, כיוון שאז נברא האדם מחדש להיותו אדם ללא גזירת מיתה וללא שעבוד מלכויות, וכמ"ש אל תקרי חרות אלא חירות- חירות ממלאך המות, וט' באב היה יכול להיות כיוה"כ, ע"י הכניסה לארץ, והשייכות היא במה שיוה"כ היא מקדושת יובל שענינה קדושת הארץ כמ"ש "ושבתם איש אל אחוזתו") או יום האבל הגדול.
- וכשבעוונותינו יום זה נפסד והתקלקל ונהפך להיות יום מר, יום מזומן לפורענות, נמצא שבאמת זה שר"ח נקרא מועד, נתגלה דבר זה על ר"ח אב, שהוסיפו יום מועד, ולבסוף נהיה זה 'לשבור בחורי' יום בכיה לדורות.
- חוש השמיעה נקרא ע"ש 'וישמע' שאול את העם', אסף אותם, קיבץ את הפרטים, וכשנתבונן- זהו החוש היחידי שלא תופס את הדבר בעצמו בצורה אחת, אלא מצרף את הדברים לדבר שלם. לא שייך להשתמש בחוש השמיעה לקליטה של כמה דברים בב"א, אדרבה- אם יצרפו כמה קולות יחד הרי אלו 'תרי קלי דלא משתמע'.
- מחמת זה יש בשמיעה מה שאין בשאר החושים, מושג של 'הטית אזנים', וכמ"ש "הט אזנך" (משלי ד', כ'), "שמעי בת וראי והטי אזנך" (תהלים מ"ה), והמושג הזה צ"ב מה משמעות הדבר של הטית האוזן.
- הפירוש של הטית אוזן, שמכיוון שאין שמיעה בלי צירוף, וממילא השומע הוא זה שפועל את השמיעה ולא המשמיע, ע"כ הוא יכול ליצור שמיעה חזקה יותר, פנימית יותר, ואי"ז כמו עיון שעושה פעולה אחרת מראיה רגילה, אלא אותו השמיעה, רק שמקשיב **למדבר** ולא לקולות שיצאו מפיו.
- בברייתא דסדר עולם (פרק ל') כתוב על זמן פסיקת הנבואה "עד כאן היו הנביאים מתנבאים ברוח הקדש, מכאן ואילך- **הט אזנך** ושמע דברי חכמים", כי לזה צריך הטית אזנים, בכדי לשמוע גם כיום מעין דברי נבואה- וזה שייך רק ע"י ההטיה של האוזן, שאז יכול לשמוע את הדברים ואת עומקם, כשלא יחכה שהם יבואו ממילא לאזניו, אלא יצור בעצמו את פעולת השמיעה.
- בגמ' (יומא טו:) "למה נקרא שמן אנשי כנסת הגדולה שהחזירו עטרה ליושנה, אתא משה אמר (דברים י') "האל הגדול הגיבור והנורא" אתא ירמיה ואמר- נכרים מקרקרין בהיכלו איה נוראותיו, לא אמר נורא" (הנורא היא המחברת בין שניהם שיש בה גם את הגדול- התרחבות, חסד. וגם את הגיבור- צמצום, דין.) וירמיהו ראה שכביכול מידה זו אינה נוהגת, ובתוס' ישנים הוסיף שאין נורא אלא במקדש שנאמר "נורא א' ממקדשיך" ואם אין להם שום פחד בביהמ"ק- הרי שאין כיום את מידת נורא, וממילא אין אפשרות לשבח בה כעת את הקב"ה. ובזה באו אנשי כנה"ג והחזירו עטרה ליושנה, ע"י שחדשו פי' חדש במידה זו, "אתו ואמרו היאך אומה זו מתקיימת בין ע' אומות. גדול הרועה שמצילים" כי אלמלא מוראו היאך אומה זו מתקיימת, כבשה בין שבעים זאבים, והרי זו מח' בין ירמיהו לאנשי כנה"ג, וצ"ב מה היתה דעתו של ירמיהו.
- בסוף מגילת איכה על זה היה דוח ליבנו- על המפורש במקרא שלאחריו- על הר ציון ששמם- על זה היה דוח ליבנו. ועל השועלים שהלכו בו- חשכו עינינו.....**ציטוט**.
- הדברים לא ברורים, נראה שפי' הדברים הוא כך, ירמיהו לשיטתו כתב את מגילת קינות והוא על ב' דברים עיקריים, הבית שחרב, ועל שועלים שהלכו בו שזה דבר מיוחד בפנ"ע שמעורר קינה.
- מצינו בר"ע שהלך עם חבריו וראו שועל שיוצא....ציטוט. ר"ע ראה שהיה שם בכי מיוחד על השועל שיוצא מבית קה"ק, וצ"ב מה ההתעוררות המיוחדת שיש בשועל שיוצא מבית קה"ק, והם אמנם מבארים "מקום שנאמר בו הזר הקרב יומת".... **ציטוט**. משמע שנחרב בזה משהו נוסף.
- הדבר האחרון שעליו מתאבלים בט' באב, נחרשה העיר" וברמב"ם הוסיף שחרש בכדי לקיים "ציון שדה תחרש" וצ"ב מה חורבן הבית המיוחד בזה שנחרש, והביאור שיעקב אבינו קרא למקום הזה בית, עוד לפני שהיה שם בית. והחורבן הנוסף בחרישת המקום הוא שנחרב מה שקראו בית וחזר להיות שדה, ובמה הגילוי להבדל נורא בין שדה לבית- הזמן שמסתובבת שם 'חית השדה' שסתמם הם שועלים.
- בחורבן שאין בית יש סיבה לאבל, ובמה שחוזר להיות שדה הוא חורבן בפנ"ע.
- דברי ר"ע- מתוך כך אנו מובטחים בנבואת זכריה.
- נמצא א"כ שירמיהו מקונן על שני דברים, על החורבן- דוח ליבנו, ועל חורבן השם 'בית'- חשכו עינינו.
- הנורא מגלה שא"א שם לשום דבר אחר כי אם בית א' ששם נורא א' ממקדשיך. א"כ נמצא שירמיהו מקונן על שני הדברים, על מידת נורא שבטלה, וניכר בשועלים הלכו בו.
- 'מקרקרין בהיכלו' כמו 'קרקר כל בני שת'- עקירה מהשורש, מעין 'לקעקע'. ובזה לא החריבו את הבית בלבד אלא משמיטים את הבסיס והיסוד של קראו בית, "איה נוראותיו" אתה ה' לעולם תשב כי מקריבין אע"פ שאין בית, וקדושתה לא בטלה, וכל' הרמב"ם קדושת המקדש מפני השכינה ולא בטילה.... **ציטוט**. על החורבן של המקום- אתה ה' לעולם תשב, אבל על חורבן השם בית- למה לנצח תשכחנו, וע"כ לא אומר נורא. ולא בגלל קיום האומה יאמר כי הוא מקונן על מה שלא ניכר יותר בקדושת הבית- מקום גילוי היראה.
- ירמיהו מסיים את מגילת קינות בלי שום תקווה- "כי אם מאוס מאסתנו קצפת עלינו עד מאוד"

- אנשי כנה"ג באו אחרי הנביאים- ונביאים מסרוה לאנשי כנה"ג- ובמסירה זו התחדש מה שלא היה במסירות הקודמות וזה במה שניתן להם האפשרות לחדש תורה שתקרא על שמם, עד כאן היו הנביאים משמשים ברוח הקודש- מכאן ואילך הט אזנך ושמע דברי חכמים" כאן כתוב מה היה במסירת תורה זו לאנשי כנה"ג. במה שכאן השומע הוא הפועל למשוך אליו את השמיעה של עומק דברי המדבר. ובין ירמיהו לאנשי כנה"ג עברה התורה מ'נתתי דברי בפיו' לשמיעת דברי התורה, לא ע"י מה שנאמר לו ע"י הבורא בנבואה, אלא חוצבים דברים מליבם ע"י כח השמיעה וע"כ נקראים על שמם של אותם חכמים שחידשו אותם.
- עתניאל בן קנז החזיר בפלפולו את כל מה שנשכח בימי אבלו של משה אבל לא נקרא ע"ש, כי נשכחה המסירה של התורה והוא רק החזיר את זה להיות מה שהיה מקודם.
- הנביאים נקראים- חוזים רואים, חכמי תורה שבע"פ- שומעים, השמיעה באה מצירוף שבלתי אפשרי לראות את כל המכלול, וע"י השמיעה יוצרים דבר אחד.
- אותו נורא שירמיהו ראה הוא מה שנתגלה בביהמ"ק וזה היה נראה. אותו נורא שאנשי כנה"ג חידשו- היתה בשמיעה- לא בראיה.
- ירמיהו בכה אילו הקשבתם בקלות הייתם יכולים לסלק את כל הגזירות הרעות האלו, ואנשי כנה"ג כבר ראו את הדור שאח"כ, וע"י כח השמיעה הבינו שמידת נורא מעולם לא בטלה.
- מורא מקדש לעולם כמו שמירת שבת....**ציטוט**. כי מידת נורא לא התבטלה מעולם.
- ר"ע קורק כח תורה קצב"פ- לא זכה זרואית השועלים יולאים מזית קה"ק.
- בזמן החורבן היתה שפיכות דמים איומה ונוראה, על דמו של זכריה לבד קרוב לשלש מליון שכתובים בפירוש שהרג בידיו, ובנוסף הרג שם המונים בלי שכתוב מספר, כך בחובן ביתר וכו'.
- וזה לא כלול בבכיה של חננים שנגזרה לדורות אלא רק את חורבן הבית והגלות, אבל למה נגרמה שפיכות הדמים הזו.
- בזמן החורבן הסתלקה מידת נורא והיא היתה גורמת לכל השפיכות דמים הזו. וכשאין נורא באמת האומה לא יכולה להתקיים בין האומות.
- מידת נורא שחידשו אנשי כנה"ג היא משום שאחרי הכל מוכרח שמידת נורא קיימת, ואם כי ודאי שהיא לא אותה מידה שהיתה במקדש- הרי כתוב במפורש שתלוי במקדש- מ"מ לא מאסתי ולא גאלתי ועדיין אנו קיימים, כמו ששאל נבזראדן את דמו של זכריה אם רוצה שיהרוג את כולם, כי כך זה היה נראה- שאין עתיד והכל יחרב, ואפע"כ אנו קיימים.
- הסוגיא בגיטין שפותח את סוגית החורבן בפסוק "אשרי אדם מפחד תמיד ומקשה ליבו יפול ברעה" וע"ז מספרת את קמצא ובר קמצא וכו', וצ"ב מה ענינה של הפתיחה הזו ומה הקשר שלה לחורבן, במה היא פותחת לנו פתח להבין את ענין החורבן.
- מה שמבואר שלא התקיים בנו מפחד תמיד, לא היה פחד וממילא בורא העולם לא מתנהג במידת נורא, וכשאין מידת נורא רח"ל אנו אבודים, כי באמת היאך אומה אחת וכו', ה' צלך כצל הזה וכו'.... **ציטוט**.